

„Ubinit uutman” (raamadu autur Eve Hele Sits, tüülehe tennü Tiia Allas)

• Raamatun „Ubinit uutman“ kõnõldas mitmõst maaeloga kõüdet tüüst ni tegemisest. Määndsit sa naist tiiät ja midä tahassit esi tetä, tegemä oppi? Tii kastikõistõ rist.

Tunnõ seod tüüd

Tahassi mõista tetä

Kuluriibmine	☐	☐
Kõotikkaminõ	☐	☐
Uibuossõ lõikaminõ	☐	☐
Tulõtegemine	☐	☐
Maakaibminõ	☐	☐
Külbmine	☐	☐
Istutaminõ	☐	☐
Tsäihaino korjaminõ	☐	☐
Värskide kardokidõ kapataminõ	☐	☐
Hapnidõ kurkõ tegemine	☐	☐
Puiõ riitapandminõ	☐	☐
Pindride kitskminõ	☐	☐
Hainategemine	☐	☐
Mõsumõskminõ	☐	☐
Villakraasminõ	☐	☐
Keldrekraamminõ	☐	☐
Mahlategemine	☐	☐
Nüsmine	☐	☐
Aiavilä keldrehe vidämine	☐	☐
Leevätego	☐	☐
Ubinidõ korjaminõ	☐	☐

• Olt sa liina- vai maainemine?

.....

.....

Põhjõnda vastust, kireldä umma kogemust.

.....

.....

.....

• Raamadu päätegeläse omma tütrik Mooni ja poiskõnõ Maru, sõsar ni veli.
Joonista, määndse nä su meelest vällä nägevä. Kirota mano näide vannus.

KULURIIBMINE

Määne om su meelest...

kirriv suvi

kuldnõ suvi

.....
.....
.....

.....

Tuu vällä kulupalotamisõ halva ni ohtligu küle.

.....

.....

.....

.....

KÕOTIKKAMINÕ

Otsi internetist vai mujalt, mille om kõo- ni vahtrõmahl inemisele kasulids. Mis ainit naa sisaldasõ?

.....

.....

.....

.....

UIBUOSSÕ LÕIKAMINÕ

Joonista uibupuu. Kirota mano, kon omma lehe, kruun, pung, tüvi, juurõ.

Maru ja Mooni esä löüd uibust tsirgupesä. Uuri internetist perrä, määndse tsirgu võiva mi kodoaian uibuhe pesä tetä.

.....

.....

.....

.....

TULÕTEGEMINE

Määndse mõttõ võiva tulõpalamist kaiõn tulla?

(Tulõprakin tõi päähä säändsiid mõttit, miä es lövvä ' hindäle liinan kotust, lk 16)

.....

.....

.....

.....

MAAKAIBMINÕ

Kiä om rammun liimik? Tulõta luudusoppusõ tunnist miilde, mille omma liimiku umbõlõ tähtsä. Ku sükäv om tuu mullakiht, kos liimigu toimõndasõ?

.....

.....

.....

.....

Uuri perrä, mis om tõistmuudu Lõunõ-Eesti ja Põhja-Eesti mulla koostisõn.

.....

.....

.....

.....

KÜLBMINE

Ku raamadu „Ubinit uutman” abiga võro kiilt opiti, pankõ klassi potti kasuma kolm Türgü ua seemet. Pidäge päivikut taimõloomakõisi kasumisõ kotsilõ (mitma päävä peräst päält muldapandmist paistus edimäne idulehekene, ku pikäs kasus jms).

ISTUTAMINÕ

Ku loeti raamatut „Ubinit uutman“ keväjädsen jaon, külbke potti papriga-, kurgi- ja tomadiseeme. Pidäge päivikut taimõloomakõisi kasumisõ kotsilõ.

TSÄIHAINO KORJAMINÕ

Kleebi siia vähämbäst kolmõ sorti kuivatõt tsäihaino, midä sul koton trehväs olõma. Ku löüdü-i määndsitki, sõs kirota, mille olõ-i.

.....

.....

.....

VÄRSKIDE KARDOKIDÕ KAPATAMINÕ

Määndsit kardokasorte ja -süuke sa tiiät?

Kardokasordi

Kardokasöögi

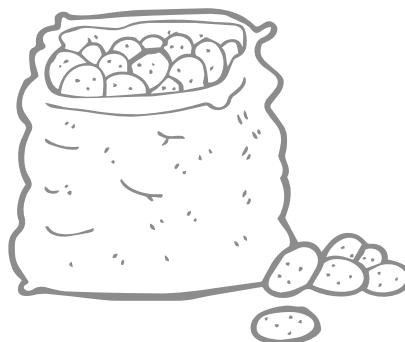
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

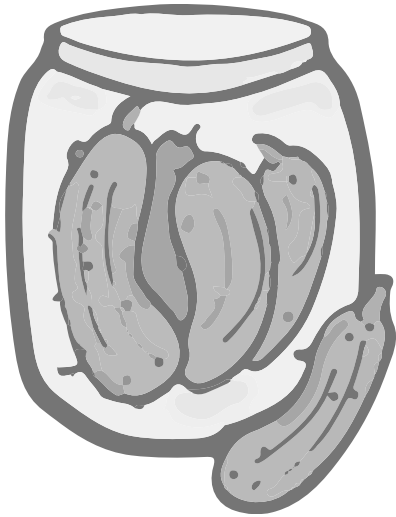
.....

.....

.....

HAPNIDÕ KURKÕ TEGEMINE

Pankõ ütenkuun klassikaaslaisi ja oppajaga purgitäüs kurkõ hapnõma. Määndses kujosi ti klassi retsept? Kuna kurgi süümiskõlbulidses saiva?

.....

.....

.....

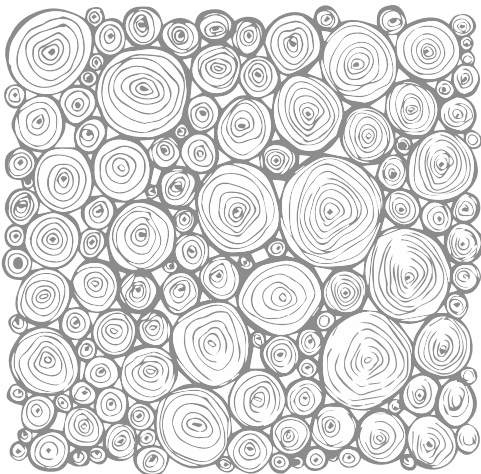
.....

.....

.....

PUIÕ RIITAPANDMINÕ

Uuri perrä, kuis puid mõõdõtas. Ku sul om kotun, suvilan, vanavanõmbidõ man puukuur, sõs mõõda ni rehkendä vällä, ku paljo puid sinnä mahus.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PINDRIE KITSKMINõ

Määndsit kahohainu sa nime perrä tiiät? Kuis naid võro keeli kutsutas?

Näüdüs

malts

mäldsäs

.....
.....
.....
.....
.....

HAINATEGEMINE

Kirota egäst päätüküst vällä suhtumisõ, mink perrä om luudus elläv olend – tuu tähendäs, et inemine kohtlõs tedä avvulidsõlt ni helläkeiste. (Nt päätükün „Kõotikkaminõ ja kõomahl“ kiräkotus: *Nää' lätsi' aia veeren kasuja kõo mano. Ku esä oll puu käest lupa küsünü, puurõ tä kõo tüvve sõrmõsuurudsõ mulgu, lk 10)*

.....

.....

.....

.....

.....

UMA KOTUS

Midä tähendäs su jaos mõistõ *peris uma kotus*. Kujota taad pildi pääl ja kirota tutvustus mano.